

נוסף על מנוחת הגוף. ככה ממלא הגוף בשבת את אשר אבד לו בששת הימים ויתכונן לקראת העתיד; והנפש אף היא זוכרת ביום זה מה שאבד לה מתוך שעסקה בצרכי הגוף. ביום זה היא כאלו מתרפאת ומחלימה מחלי שהיה לה ומצטיידת בכחות שידחו מעליה את החלי הזה לעתיד, - כדרך שהיה איוב נוהג לעשות אחת לשבוע למען בניו, באמרו: -אולי חטאו בניי.

שוב מתעמד החסיד לקראת הרפואה החדשית בראש חודש, שהוא זמן פפירה לכל תולדותם, - כלומר: לתולדות החידושים, והתולדות החליון מן מארעות הימים (כמה שגאמרי: -כי לא תדע מה ילד יום). ושוב יתעמד לקראת 'שלוש רגלים', ולבסוף לקראת יום הצום הנכבד.

ביום זה יטהר מכל תטא שחטא בעבר ובו ישלים את אשר החסיד בשבתות ובקראשי החידושים. ביום זה תטהר הנפש מכל בלבולי הסברה, הפחות הפעסניים והפחות המתאנים ותשוב בתשובה שלמה מלחוקם במחשבה או במעשה. ואם אי אפשר לה לשוב מעליהם במחשבה, בהתגבר עליה הרגזים ששמרה עליהם מאז, עוד בימי נעוריה, מתוך שירים ששמעה או ספורים וכדומה, דיה שתטהר מן המעשים ותבקש פפירה על ההרגזים ותקבל עליה שלא תעלה על לשונה, כמה שגאמרי: „זמתי כל יעבר פי“, וכל שכן שלא תביעם במעשה.

והנה צום היום הזה עושה את החסיד דומה כמעט למלאכים, שכן עובר עליו היום בצננה ובכניעה, בצמידה ובהשתתנות, בשבות ובהודאה, וכל כחותיו הגופניים צמים מן הצרכים הטבעיים וטרודים בטרידה של מצנה לבד, כאלו לא היה בו טבע פתמי כלל. וכן היה צום החסיד בכל עת אשר יצום: מצנה הוא בו את הראיה והשמיעה ואת הלשון ואינו מעסיקן כי אם בדברים המקרבים את האדם אל האלוה; וכן יעשה גם לכחות הפנימיים: לדמיון, למחשבה וכדומה.

ובנה יתקשרו המעשים המתקנים הידועים.

עולת ראה (לקוטים)

אתה יודע רזי עולם ותעלומות סתרי כל חי, אתה חופש כל חדרי בטן ובחון כליות ולב, אין דבר נעלם מן ואין נסתר מנגד עיניך. ובכן יהי רצון מלפניך ד' א"א שתסלח וכו'. שלשה עיקרי התשובה הידועים, החרטה מן החטא בעבר, העזיבה במעשה שאינו עושה יותר את החטא, הקבלה על עצמו במחשבה שלא לעשות את החטא להבא, צריכים הם להשלמתם פרטי ידיעות גדולות ורחבות. החרטה אי אפשר להגיע לתכליתה כ"א ע"י שיבין היטב את גדל הקלקול שבא ע"י מעשהו הרע, ומסוד ד' ליראו נודע כמה עניני האדם נוגעים עד מרום קץ עולמות עליונים, וכל מה שידיעתו תקיף יותר את ערך הקלקול של החטא כה תגדל החרטה. על כן נקבעת תשובה אחר בינה, ודוד המלך ע"ה התחנן במזמור התשובה: בסתום חכמה תודיעני. ומי יודע עומק הדין בקלקולי החטא אם לא העליון השליט בעולמו היוצר וצר צורה. לעזיבה צריך שיעזוב גם ממחשבתו לגמרי את החטא, והנה אין האדם שליט ברוח לדעת עמקי הלב, ויש שידמה שכבר נטהר מעון, ובאמת עדיין חלאתו בידו ולא יוכל לעמוד בפני איזו התעוררות שתבא אליו. על כן תקנו הבאים בסוד ד' סגופים לעון ופשע שראו בקדושת חכמתם שבפעולות אלה יטהר עומק הנפש. ומי יוכל לדעת דרך הרוח באנוש אם לא ד' ית' שעשה לנו הנפש הזאת. הקבלה להבא ענינה על כל פרטי מצביו, שאם יאכף עליו ההכרח או הכבוד וכדומה יעמוד בכ"ו על משמרת קדשו, וצריך לדעת לזה פרטי גלגולי סבות העתידות ולהכיר מהותם. וגם זה נעלם מעיני בשר ודם כ"א השם ית' הוא יודע קורא הדורות מראש. ואיכה נקוה לתשובה, כיון שעיקרי התשובה נעלמים ממנו בהכרח מקוצר דעתנו. אמנם השי"ת מקבל את המועט כמרוכה, ואנו מבקשים שע"י החרטה העזיבה והקבלה שלנו, אע"פ שהן בשפלות ידיים, תצטרף מחשבתנו לדעת העליון, שאילו היינו מכירים ענינים אלה בשלמותם היו מצטיירים ונקבעים בנו בשעת התשובה בכל אמתתם: אתה יודע רזי עולם, יודע את אמתת ערך קלקולנו, ועד כמה ראוי לנו להתחרט, ותעלומות סתרי כל חי, שאין אנו מגיעים לצאת ידי חובתנו בהחרטתנו, אתה חופש כל חדרי בטן הפנימיים, ויודע שנשארה בנו חלאת העוון, וכמה ראוי לנו לעזוב, ובוחן כליות ולב, ויודע שאין אנו מגיעים לכל עומק העזיבה, אך אין דבר נעלם ממך, מגלגולי סבות של נסיונות שיכולים להתגלגל ולבא, ואין נסתר מנגד עיניך, של נסיונות שמוכנים במציאות, שלא נוכל עמוד בהם ח"ו, אבל כיון שאנו מתחרטים עוזבים ומקבלים, כפי יכולתנו, יהי רצון מלפניך שתסלח ותמחל ותכפר ותעזרנו בטובך להגיע למדת התשובה שלמה לפניך.

(עולת ראה חלק א' ע"ה)

1 איוב א, ה. 2 תפלת מוסף לראש חודש. 3 משלי כז, א. 4 תהלים יז, ג. 5 ע"פ פרקי דר' אליעזר, פמ"ו.